

Afgørelser – Reg. nr.: 01485.02

Fredningen vedrører: Nordby Kirke

Domme

Taksationskommissionen

Naturklagenævnet

Overfredningsnævnet

Fredningsnævnet

24-02-1951

Kendelser

Deklarationer

FREDNINGSNÆVNET>

Genpart.

Matr.nr. 116, Rindby
og Nørby, Nørby sogn

Anmelderens navn og bopæl (kontor):

Fredningsnævnet for Ribe amtsrådskreds,
dommerkontoret, Holsted.

Fredningstilbud

Undertegnede
tilbyder herved som ejer af matr. nr. **frk. Ane ~~Knutzen~~ Iversen**
116

af **Rindby og Nørby** by **er**
Nørby sogn,
at lade nedennævnte areal af ovennævnte matr. nr. frede som nedenfor anført.

Arealet beskrives således: **Det større areal nord for kirkegården. Det mindre areal syd for kirkegården omfattes ikke af fredningen.**

Fredningen har følgende omfang:

Arealerne må ikke bebygges eller beplantes med højt voksende træer, midlertidigt eller vedvarende, ligesom der heller ikke på arealerne må graves grus eller anbringes transformatorstationer, ledningsmaster o. lign., skure, udsalgssteder, boder, vogne til beboelse, hønsegårde, møddinger eller andet, som kan virke skæmmende.

Jeg forbeholder mig dog ret til at **bertsælge byggegrunde langs med Baunebjergvej, dog at eventuelle bygninger ikke må lægges nærmere ved kirkegårdsdiget end 15 m. og ikke langs med hovedgaden.**

For fredningen kræver jeg ingen erstatning.

Jeg er indforstået med, at ovenstående fredningstilbud tinglyses på min ejendom
matr. nr. **116** af **Rindby og**
Nørby by **er** **Nørby** sogn

dog uden udgift for mig.

Påtaleberettiget i henhold til foranstående er fredningsnævnet for Ribe amt og menighedsråd, hver for sig eller i forening.

~~Nordby sogn~~

Nordby

den

8. decbr.

19. 66.

Ane Iversen.

Idet fredningsnævnet for Ribe amt modtager og godkender foranstående frednings- tilbud, bestemmes det, at tilbudet skal lyses som servitut på matr. nr. 116

af **Rindby og Nordby** Nordby sogn,

hvilket matr. nr. ~~forbindes med matr. nr.~~

~~116~~ udgør et landbrug. Det fredede areal ses indtegnet på vedlagte kort, af hvilket en genpart bedes henlagt på akten.

Tinglysningen sker med reservation af tidligere lyst pantegæld, servitutter og lign., hvorom henvises til ejendommens blad i tingbogen.

Fredningsnævnet for Ribe amt, den **24. februar 1951.**

~~Indført i dagbogen for retskreds nr. 69~~

~~Købberg Kædet ved n.v. d. 20. Marts 1951.~~

~~Lyst i dagbogen nr. Rindby III akt: skabt d. nr. 228.~~

~~1. kalle medfølgt. med bekræft~~

~~Højris.~~

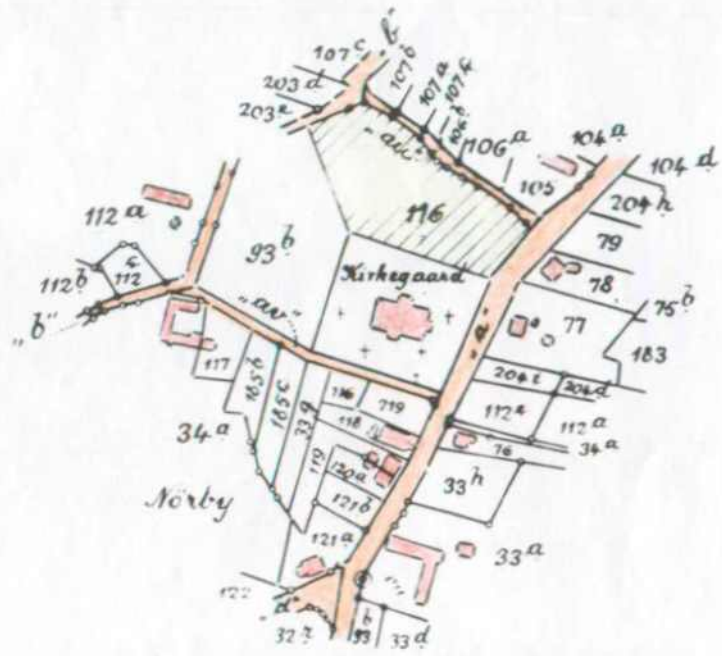
Genpartens rigtighed bekræftes.

FREDNINGSNÆVNET den **3 JUN 1954**

FOR RIBE AMTSRAADSKREDS

af

Jasberg

Herrerne af
Søndby og Nørby Byer
Sogn: Nørby
Herred: Skads
Amt: Ribe

suppleret efter Matrikelkortet med Matr. N: 116
Direktoratet for Matrikelvæsenet i Kjøbenhavn 1951.

P. H. Hansen
Byg.

Rigtig kopi af matrikelkortet.

Direktoratet for Matrikelvæsenet i Aug. 1950.

Magnus Følner

Målforshold 1: 4000.

500m

Fredningsnævnet for Sydjylland Sydlig del

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf.: 9968 8800

E-mail: esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

29. juli 2015
Fredningssag 38/2014

Vedr. Fredningsnævnets j. nr. 38/2014: Ansøgning fra LandSyd, Esbjerg, om dispensation til at opføre et sognehus ved Nordby Kirke, Fanø.

Fredningsnævnet har den 30. september 2014 modtaget et brev fra landinspektør Søren Nordby, LandSyd, Esbjerg, med opfordring til Fredningsnævnet om at aflyse en deklaration, der er tinglyst den 20. marts 1951 på arealerne nord for Nordby kirke for at sikre indsigten til og udsigten fra kirken og kirkegården, fordi Nordby sogns menighedsråd ønsker at opføre et sognehus på arealerne, som ligger i tæt tilknytning til Nordby kirke.

Det fremgår i øvrigt af brevet, at sognehuset, der skal opføres som et dobbelthus, har et bruttoareal på 310 m², at bygningen skal opføres i røde, blødstrogne teglsten, som er et karakteristisk materiale for Fanøs huse, at taget skal udføres i skifer - gerne naturskifer - og at vinduerne skal udføres i træ eller i træ/aluminium med traditionel karm-/ramme-profil.

Projektet kan ikke gennemføres, fordi deklarationen indeholder et forbud mod bebyggelse.

Fredningsnævnet har meddelt landinspektør Søren Nordby, LandSyd, at deklarationen er en Exner-fredning, der har samme status som en egentlig fredning. Deklarationen kan derfor ikke aflyses, medmindre fredningen ophæves.

Fredningsnævnet har endvidere meddelt landinspektør Søren Nordby, LandSyd, at ifølge praksis kan en fredning kun ophæves, hvis der foreligger ganske særlige omstændigheder, eller tungtvejende samfundsmæssige hensyn gør sig gældende, og at Fredningsnævnet derfor ikke kan kvittere deklarationen til aflysning.

Landinspektør Søren Nordby har i anden række anmodet om, at Fredningsnævnet meddeler dispensation til projektets gennemførelse.

Fredningsnævnet har derfor besluttet at foretage besigtigelse, inden nævnet tager stilling til, om der kan dispenseres til opførelsen af sognehuset.

Besigtigelsen har fundet sted den 11. december 2014.

Fredningsnævnet har besluttet at meddele Nordby menighedsråd dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til at opføre et sognehus på arealet nord for Nordby kirke på de vilkår, der fremgår under afsnittet "Fredningsnævnets afgørelse".

Sagens baggrund:

Den 8. december 1950 pålagde Ane Iversen, Nordby, sin ejendom matr. nr. 116 Rindby og Nørby byer, der ligger umiddelbart nord for Nordby Kirke, en deklaration for at sikre indsigten og udsigten fra Nordby Kirke. Det er derfor bestemt i deklarationen, at det areal, som deklarationen omfatter, blandt andet ikke må bebygges eller beplantes med højt voksende træer, hverken midlertidigt eller vedvarende, ligesom der heller ikke må anbringes ledningsmaster, skure og lignende, som kan virke skæmmende på arealet. Det fremgår i øvrigt af fredningsdeklarationen, at Ane Iversen forbeholdt sig ret til at "bortsælge byggegrunde langs med Baunebjergvej, dog at eventuelle bygninger ikke må lægges nærmere kirkediget end 15 m. og ikke langs med hovedgaden".

Deklarationen blev godkendt den 24. februar 1951 af Fredningsnævnet for Ribe Amt og tinglyst på ejendommen den 20. marts 1951.

Da deklarationen blev tinglyst, var arealerne nord og vest for kirken ubebyggede, men en del af de arealer, som deklarationen omfattede, er senere blevet solgt og bebygget.

Landinspektør Søren Nordby har i brevet af 30. september 2014 oplyst, at Nordby-Sønderho Menighedsråd har ladet udarbejde et projekt til et sognehus, der skal opføres på ejendommen matr. nr. 116 o Rindby, Nordby, der ejes af menighedsrådet, og matr. nr. 116 h smst., der ejes af Fanø Kommune.

Valget af sognehusets placering er beskrevet således i et bilag med overskriften "Overordnet disponering":

"I forbindelse med ønsket om at opføre et sognehus i tilknytning til Nordby kirke er der flere placeringmuligheder. Kirken er beliggende på matrikel nr. 300, medens arealerne med matrikel 93 g og 116 o (alle Rindby By, Nordby), hhv vest og nord for kirken er til rådighed for placering af sognehuset.

På det vestlige areal er der i dag indrettet redskabshus og kontor /personalerum, ligesom der er indrettet depoter for sand og grus mv. Dette areal ligger bag kirken, og en placering af sognehuset på dette grundstykke vurderes som en placering, hvor huset bliver anonymt og "gemmes" lidt væk i forhold til kirke og by.

Arealet nord for kirken henligger i dag som en græsmark bag en træække, der vender ud mod det kommunale parkeringsareal og Hovedgaden. Med en placering på denne grund vil der kunne skabes synlighed for såvel kirkens indgangsside som fra Hovedgaden, og huset vil således få en synlighed, der tiltrækker gæsters og forbipasserendes opmærksomhed – sognehuset bliver en naturlig del af livet omkring kirken og livet i Hovedgaden.

Det kommunale parkeringsareal, som også anvendes i forbindelse med kirkelige handlinger, vil således også kunne betjene sognehusets aktiviteter, og i det omfang, der kræves nye p-pladser, kan disse placeres bag sognehuset med indkørsel fra Niels Sørensens Vej. Med denne disponering kan der foran

huset dannes en forplads, som får direkte kontakt til Hovedgaden og til kirken via kirkegården. Der tænkes anlagt en sti langs med kirkegården frem til det vestligt placerede grundareal og frem til de nye p-pladser. Der dannes to klare akser – en øst/vest og en nord/syd forløbende akse...”

Det fremgår af projektet, at sognehuset skal opføres tilnærmelsesvist parallelt med kirken og lige uden for kirkediget.

Sognehuset er beskrevet således i bilaget med overskriften ”Overordnet disponering”:

”Sognehuset opbygges som to dobbelthuse, der er adskilt af et vandret tag.

...

Bygningen tænkes opført i røde, blødsrøgne teglsten, som er et karakteristisk materiale for Fanøs huse. Der vil blive indarbejdet felter i mønstermurværk, der er medvirkende til at give huset sin egen identitet og til at markere bygningsdetaljer. Taget er tænkt udført som et skifertag – gerne naturskifer – som også er karakteristisk for mange Fanøhuse. Der isættes hvidmalede vinduer, enten udført som trævinduer eller som træ/aluvinduer med traditionel karm-/rammeprofil.

Nærværende ideoplæg lægger op til, at huset fuldmures, og at indvendige vægge vandskures og males...

Stier, forplads og p-plads belægges med betonsten, som er feltopdelt med granit chaussesten. Forbindelsen via sti til kirkegården etableres ved en mindre trappe, og i forbindelse hermed en mindre rampe for gangbesværede, såfremt de aktuelle højdemæssige forhold tillader dette...”

I ”Overordnet disponering” har arkitekten anført om sognehuset:

”Bygningen fremtræder med sine to gavle mod øst på en markant måde og samtidig på en måde, hvor bygningsskallen er tilpasset de omkringliggende naboejendomme. Via den lille forplads ledes man ind gennem et vindfang til en hall, der med sin centrale beliggenhed fungerer som fordelingsrum til husets forskellige aktiviteter. Huset er tydeligt to-delt, hvor fløjen mod syd rummer en samlingsal...

Med direkte forbindelse til hallområdet ligger kordegnekantoret ...

Kontormæssigt rummer bygningen yderligere to kontorer – et fælleskontor for kirketjener og organist samt et kontor for kirkens graver. Graverkontoret er placeret i vestgavlen, hvorved opnås den fordel, at der kan etableres direkte adgang til arealet udenfor og tæt på redskabshuset og det tilknyttede personale...”

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 11. december 2014, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

I besigtigelsen deltog for Nordby- Sønderho Sogns menighedsråd formanden Karen Gejl Friis, næstformand Freddy Christensen og kirkeværge Carl Martin Christensen, landinspektør Søren Nordby, arkitekt Knud Erik Nordby, for Fanø Kommune planlægger Flemming Kristoffersen og udviklingschef Søren Lyng, for Sydvestjyske Museer, Esbjerg, museumsinspektør Mette Slyngborg og for Friluftsrådet, Fanø Karsten Schmidt.

Der er anført følgende om besigtigelsen i Fredningsnævnets forhandlingsprotokol:

”...

Fredningsnævnets formand oplyste under besigtigelsen, at Fredningsnævnet den 30. september 2014 har modtaget et brev fra landinspektør Søren Nordby, LandSyd, Esbjerg, med opfordring til Fredningsnævnet om at aflyse en deklaration, der er tinglyst den 20. marts 1951 på arealerne nord for Nordby kirke for at sikre indsigt til og udsigten fra kirken og kirkegården, fordi Nordby sogns menighedsråd ønsker at opføre et sognehus på arealerne, som ligger i tæt tilknytning til Nordby kirke. Det fremgår i øvrigt af brevet, at sognehuset, der skal opføres som et dobbelthus, har et brutto bebygget areal på 310 m², at bygningen skal opføres i røde, blødstrøgne teglsten, som er et karakteristisk materiale for Fanøs huse, at taget skal udføres i skifer - gerne naturskifer - og at vinduerne skal udføres i træ eller i træ/aluminium med traditionel karm-/ramme-profil. Projektet kan ikke gennemføres, fordi deklarationen indeholder et forbud mod bebyggelse. Deklarationen er en Exner-fredning, der har samme status som en egentlig fredning. Deklarationen kan derfor ikke aflyses, medmindre fredningen ophæves. Ifølge praksis kan en fredning kun ophæves, hvis der foreligger ganske særlige omstændigheder, eller tungtvejende samfundsmæssige hensyn gør sig gældende. Fredningsnævnet kan derfor ikke kvittere deklarationen til aflysning. Landinspektør Søren Nordby har i anden række anmodet om, at Fredningsnævnet meddeler dispensation til projektets gennemførelse.

Landinspektør Søren Nordby redegjorde for baggrunden for projektet og oplyste blandt andet, at menighedsrådet har været meget bevidst om, hvor huset skal opføres for ikke at ødelægge eller sløre indsigt til kirken. Menighedsrådet har med udgangspunkt i indsigt til og udsigt fra kirken vurderet den optimale placering af huset og har konkluderet, at sognehuset vil være uden betydning eller næsten uden betydning for indsigt, hvis det opføres på arealet mellem kirken og bebyggelsen nord for kirken, fordi rummet - arealet - er omkranset af parkeringspladsen ud mod Hovedgaden, hvor indsigt er sløret af en bunker, villabebyggelsen mellem Bavnebjergvej nord for kirken og kirken samt bebyggelsen langs Vestervejen.

Fredningsnævnet gennemgik kirkens omgivelser og vurderede indsigt fra forskellige punkter.

Landinspektør Søren Nordby anførte, at menighedsrådet har konkluderet, at sognehuset stort set vil være visuelt neutralt placeret i kirkelandskabet med den foreslåede placering, der giver en enestående sammenhæng mellem kirken og sognehuset, at der vil kunne etableres gode ganglinier, og at "tingene" kommer til at hænge sammen med den valgte placering.

Arkitekt Knud Erik Nordby oplyste, at sognehuset primært er tænkt som et forsamlingssted for menigheden, men huset skal også rumme de administrative funktioner, som skal varetages af de lokale kirkelige myndigheder, ligesom kirkens personale skal have de nødvendige kontorfaciliteter. Kordegnen, kirkegårdsgraveren og kirkens organist har brug kontorer og mødelokaler for at kunne drøfte og tilrettelægge kirkelige handlinger med menighedens medlemmer. Hvis alle aktiviteterne skal samles i ét hus under ét tag, vil sognehuset få et voldsomt volumen. Da huset ikke må "overskygge kirken", har han valgt at tegne et hus med to bygningskroppe forbundet med et transparent midterparti. Bygningen kan derfor gøres lavere end et stort hus med én bygningskrop. Med den valgte placering bliver huset en del af byen og kommer til at indgå som en naturlig del af bebyggelsen omkring kirken.

Freddy Christensen tilføjede, at menighedsrådet løser et personalerelateret problem og menighedens behov for et samlingssted uden for kirken, men i nær tilknytning til kirken ved at opføre sognehuset på arealet nord for kirken og med en sådan størrelse, at alle funktioner kan samles i sognehuset.

Mette Slynborg spurgte, om menighedsrådet har overvejet at placere sognehuset i forbindelse med spejdernes hus eller som en integreret del af spejdernes hus.

Freddy Christensen oplyste, at menighedsrådet gerne ville have købt missionshuset af Indre Mission, men da Indre Mission ikke ønskede at sælge huset til menighedsrådet, blev planen opgivet. Missionshuset er nu blevet solgt til et sommerhusudlejningsfirma. Spejderne benytter arealerne om-

kring spejderhytten til forskellige friluftaktiviteter, der ikke kan forenes med aktiviteterne i sognehuset.

Karen Gejl Friis tilføjede, at menighedsrådet peger på den foreslåede placering, fordi den tilgodeser både hensynet til menighedslivet og til de samfundsopgaver, som kirken varetager, og som kræver ordentlige kontorforhold for kordegnen, organisten og graveren. Den eksisterende graverbygning kan ikke rumme de nødvendige kontorer til kirkens personale og mødelokaler. Graverbygningen rummer i øvrigt også kirkens kapel. Hvis sognehuset placeres på arealerne vest for kirken, vil aktiviteterne blive forstyrret af trafikken til og fra kirkegårdens redskabsbygning.

Mette Slynborg bemærkede, at placeringen af sognehuset nord for kirken - set på denne baggrund - er fornuftig.

Arkitekt Knud Erik Nordby oplyste, at arealet, hvor sognehuset skal opføres, ligger ca. 80 centimeter lavere end kirkegården. Den lavere beliggenhed får også betydning for den visuelle opfattelse af sognehuset set i forhold til kirken.

På forespørgsel oplyste Søren Lyng, at der endnu ikke er udarbejdet en lokalplan for området, og at et lokalplanforslag skal i høring, hvor naboerne til byggeriet får lejlighed til at udtale sig om projektet, inden lokalplanen vedtages. Fanø Kommune vil derfor ikke tage stilling til projektet, før under udarbejdelsen af lokalplanen.

På forespørgsel oplyste landinspektør Søren Nordby, at sagen ikke har været drøftet med den kongelige bygningsinspektør.

Fredningsnævnets formand opfordrede arkitekt Knud Erik Nordby til at sende nævnet en visualisering af projektet..."

Fredningsnævnet har efter mødet anmodet Ribe Stift og Fanø Kommune om en udtalelse om projektet vedlagt visualiserings materiale.

I brev af 24. februar 2015 har Fanø Kommune udtalt, at

"...

Det er kommunens overordnede vurdering, at sognehuset med dets foreslåede placering og omfang, indpasses fint til kirken og dennes omgivelser, og at kirken ikke vil være mindre synlig eller blive negativt visuelt påvirket af sognehusets placering, arkitektur, omfang og funktioner.

Med en oprydning og bearbejdning af de ubebyggede arealer udenfor kirkemuren, herunder beplantning, vil det tværtimod betyde, at kirken fra Hovedgaden vil blive mere synlig og få nogle smukkere omgivelser, end tilfældet er i dag.

Det er endvidere kommunes vurdering, at et sognehus vil tilføre nogle positive rumlige kvaliteter til området, og medføre nogle gode funktionsmæssige sammenhænge mellem sognehuset og kirken, og disses personale og brugere.

Fanø Kommune vil derfor anbefale, at der gives dispensation fra fredningen med de ovennævnte begrundelser.

Det skal understreges, at kommunen er indstillet på, at der i den videre planlægningsproces, i form af udarbejdelse af lokalplan og kommuneplantillæg, skal stilles store krav til sognehusets udformning og arkitektur, materialevalg, afstande til naboer, vej- parkerings- og adgangsforhold og de ubebyggede

arealer m.m., således at det sikres, at sognehuset tilpasser sig kirken og dens omgivelser bedst muligt og med stor hensyntagen til helheden.”

I brev af 10. marts 2015 har Ribe Stift udtalt således som det fremgår af en vedlagt udtalelse af 19. februar 2015 fra Kgl. Bygningsinspektør Niels Vium:

”...

Det fremgår af materialet, at nybygningen vil knytte sig til eksisterende nyere byggeri nord for kirken. Ligeledes fremgår det, at de primære indsyn til kirken set fra nord, øst og syd mod kirken fra omgivende veje ikke vil blive påvirket.

Disponeringen af det nye sognehus som parallelle bygninger udført i røde sten og med et skifertag synes overordnet god, fordi formen begrænser bygningens højde, så den underordner sig kirkebygningen, og fordi de valgte materialer følger stedets tradition.

Fordi der er tale om byggeri på et fredet areal, meget tæt ved den fornemme kirkebygning, er det af stor betydning, at byggeriet får stor arkitektonisk kvalitet. Det anbefales derfor, at byggeriet justeres på følgende punkter:

1. Det anbefales, at den lille forskydning af de 2 bygningskroppe helt udelades, således at bygningen fremtræder mere afklaret og rolig med gavlene placeret på linje.
2. Det anbefales, at midtergangen bliver gennemgående, så planen afspejler bygningens opdeling i 2 huse.
3. Det anbefales, at bygningen opføres med tag af sorte teglsten, og at bygningen forsynes med hvidmalede trævinduer, hvide gesimser og zinktagrender for herved at tilpasse bygningen kirkens materialeholdning.

Det anbefales, at skitseprojektet justeres på de nævnte punkter 1-3, og at det justerede skitseprojekt fremsendes til Ribe Stifts godkendelse, før Ribe Stift tager stilling til fredningssagen.”

Stiftsøvrigheden henstiller til, at det justerede skitseprojekt fremsendes til Ribe Stift med henblik på Stiftsøvrighedens endelig udtalelse i sagen.

Fredningsnævnet anmodede derefter landinspektør Søren Nordby, LandSyd om at udtalelsen fra Ribe Stift vedlagt udtalelsen fra Kgl. Bygningsinspektør Niels Vium forelægges arkitekt Knud Erik Nordby med henblik på udfærdigelse af et justeret skitseprojekt.

LandSyd ved landinspektør Søren Nordby sendte den 17. april 2015 revideret plan og beliggenhedsplan fra arkitekt Knud Erik Nordby. Det fremgår af brevet, at bygningen er tilpasset bemærkningerne fra Kgl. Bygningsinspektør Niels Vium, og at projektet kan efterkomme de øvrige bemærkninger vedrørende materialer.

I brev af 8. maj 2015 har Fanø Kommune udtalt:

”...

Fanø Kommune har ingen indvendinger imod Kgl. Bygningsinspektør Niels Viums forslag om at sognehuset får samme tagbelægning som Nordby Kirke.

Det er stadig kommunens overordnede vurdering, at sognehuset med dets foreslåede placering og omfang, indpasses fint til kirken og dennes omgivelser, og at kirken ikke vil være mindre synlig eller blive negativt visuelt påvirket af sognehusets placering, arkitektur, omfang og funktioner.

Fanø Kommune vil derfor stadig anbefale, at der gives dispensation fra fredningen med de ovennævnte begrundelser.”

I brev af 1. juni 2015 har Ribe Stift henvist til udtalelse af 18. maj 2015 fra Kgl. Bygningsinspektør Niels Vium. Det fremgår af udtalelsen, som Fredningsnævnet har modtaget den 22. juni 2015:

”...

finder jeg, at sognehuset har en god placering, en velfungerende planløsning og en fornem tilpasning til Nordby kirke.

Det anbefales derfor, at der gives tilladelse til bygningens opførelse.

Ved den videre planlægning bør det overvejes, om det ikke var smukt, hvis bygningens 4 gavle blev udført med stejle helvalme som på kirken? Det vil betyde, at sognebygningen vil syne endnu mindre.

Det forudsættes, at taget får samme teglsten som på kirken.”

Ribe Stift kan i henhold til det justerede skitseprojekt anbefale, at der gives tilladelse til bygningens udførelse, under forudsætning af at taget får samme teglsten som på kirken. Det bør i den videre planlægning tillige overvejes, om bygningens 4 gavle bliver udført med stejle helvalme som på kirken, hvilket vil betyde, at sognebygningen vil syne endnu mindre.

Nordby – Sønderho menighedsråd ved næstformand Freddy Christensen har supplerende oplyst, at hver længe er ca. 148 m² og mellembygningen er ca. 30 m² ialt ca. 326 m². Den sorte bygning anvendes i dag og fremover som værksted og lager for kirkegårdspersonalet. Det nuværende kapel, incl. off. toilet og med mandskabsfaciliteter/kirkegårds kontor vil fremover fortsat blive brugt som kapel, off. toilet og mandskabsfaciliteter med toilet, bad og frokostur. Kirkegårdskontoret flyttes over i det nye sognehus.

Fredningsnævnets afgørelse:

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet dispensere fra bestemmelserne i en fredning, når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1, og helt eller delvis ophævelse af en fredning kan, jf. stk. 5, kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Det er formålet med fredningen af arealerne nord for Nordby Kirke at sikre indsigten til og udsigten fra kirken.

Natur – og Miljøklagenævnets praksis om dispensation fra kirkeomgivelsesfredninger er restriktiv. Nævnet har ved sin dispensationspraksis anlagt en lempeligere vurdering af byggeri til kirkeformål end byggeri til andre formål. Det er herved forudsat, at en placering i nærheden af kirken er nødvendig. Større byggerier af menighedshuse, sognegårde mv. er uanset behovet for nærhed til kirken blevet anset som stridende mod fredningens formål. Det beror på en konkret vurdering, om et byggeri i ovennævnte forstand og i relation til fredningens formål må anses som større. Efter Natur – og Miljøklagenævnets praksis vil byggeri på mere end et par hundrede kvadratmeter – afhængig af den nærmere beliggenhed og udformning – normalt blive anset som større.

I den konkrete sag må det ved vurderingen tillægges betydning, at sognehuset skal indeholde både kontorfaciliteter til de administrative funktioner, som skal varetages af de kirkelige myndigheder, til kirkens personale samt forsamlingssted for menigheden. Det må endvidere tillægges betydning, at projektet er opdelt i 2 bygningskroppe forbundet med et transparent midterparti.

Den kgl. Bygningsinspektør Niels Vium har udtalt vedrørende det justerede skitseprojekt, "at sognehuset har en god placering, en velfungerende planløsning og en fornem tilpasning til Nordby kirke."

Fredningsnævnet finder efter en samlet vurdering, at der vil være grundlag for at meddele dispensation til at opføre et sognehus nord for kirken trukket så langt mod vest som mulig med et samlet bruttoetageareal på 310 m² som oprindeligt ansøgt. Fredningsnævnet har lagt vægt på, at det efter visualiseringen af sognehuset er vurderingen, at opførelsen af sognehuset ikke vil være i strid med fredningens formål, da den primære indsigt til og udsigt fra kirken set fra nord, øst og syd mod kirken fra omgivende veje ikke vil blive påvirket i nævneværdig grad. Fredningsnævnet har endvidere lagt vægt på, at sognehuset vil underordne sig kirkebygningen i form og materialevalg og opføres som 2 bygningskroppe med en transparent mellemgang, at den ene bygning skal indeholde faciliteter til kirkens personale og administrative funktioner og den anden bygning skal være forsamlingssted for menigheden. Fredningsnævnet har endvidere lagt vægt på, at anden mulighed for placering eller indretning til sognehus uden for fredningen har været undersøgt, og at lager og værksted samt bygning med kapel, offentligt toilet og mandskabsfaciliteter med toilet, bad og frokoststrøm bevarer. Fredningsnævnet meddeler derfor dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, på vilkår:

At det justerede skitseprojekt af 16. april 2015 justeres til bruttoetageareal 310 m² fra de oplyste 326 m² med ændringer foretaget mod øst, så bygningen bliver placeret længere mod vest end i det justerede skitseprojekt, og forelægges Fredningsnævnet med målangivelser til godkendelse,

at bygningerne opføres i røde bløddstrøgne sten og med tage af sorte teglsten,

at bygningerne forsynes med hvidmalede trævinduer, hvide gesimser og zinktagrender, og

at bygningens 4 gavle udføres med stejle helvalme som på kirken.

Klagevejledning ved afgørelse om dispensation:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Natur- og Miljøklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Natur- og Miljøklagenævnets Klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via forsiden på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 500 kr.

Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk
Gebyret tilbagebetales, hvis

- 1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
- 2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
- 3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis

- 1) der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller

2) klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg, den 29. juli 2015

Margit O. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Landinspektør Søren Nordby – mail: sn@landsyd.dk

Nordby Sogns menighedsråd v/formanden Karen Gejl Friis, 8923@sogn.dk, fc@fanoesp.dk

Skads Provsti ved provst Preben Kræn Christensen, pkch@km.dk

Skads Provsti ved provstisekretær Per Hedevang Jensen, phej@km.dk

Ribe stift, kmrib@km.dk

Fanø Kommune, raadhuset@fanoe.dk , bgtmsm@fanoe.dk

Miljøministeriet Naturstyrelsen/København, nst@nst.dk, sofha@nst.kd, sdj@nst.dk , raf@nst.dk

Kulturarvsstyrelsen, post@kulturstyrelsen.dk

Sydvestjyske Museer, Ribe, museum@sydvestjyskemuseer.dk

Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforening/Fanø, dnfanoe-sager@dn.dk

Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, famham@live.dk

Dansk Ornitologisk Forening, fanoe@dof.dk

Friluftsrådet/Fanø, sydvestjylland@friluftsraadet.dk